

# Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna  
APARE SAPTAMANAL

**Abonamentul:**  
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

**Articole și corespondențe**  
Se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

**Prețul inserțiilor**  
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

**Abonamentele și inserțiile**  
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

## Cuvântarea

— Inalt Prea Sf. Mitropolit NICOLAE la comemorarea și sărbătorirea din 21 Noembrie 1936 la Brașov —

Iubiții noștri frați Alexandru și Ion, iubiți credincioși,

Ne-am întors cu sufletul înduioșat, dar și plin de mândrie națională dela mormântul celui care a fost talentatul poet, vrednicul dascăl și iscusitul publicist, Ion A. Lapedatu. Induioșarea ne-a stârnit-o faptă, că intrimul și doare somnii de viață și activitatea lui viitoare cele mai îndreptățite nădejdi; iar mândria care ne umple sufletul izvoare de-acolo, că adormit în Domnul și zidească un nume și să-și cinstească neamul din care a făcut parte.

Intr'adevăr Ion A. Lapedatu nu împlinise nici 34 de ani, când îngerul morții i-a închis ochii pentru totdeauna. Dar scurta sa petrecere printre muritori a însemnat o dâră de lumină care luminează și astăzi drumul fraților săi de-un sânge și de-o lege.

S'a născut din părinți săraci, dar bunul Dumnezeu l-a înzestrat din leagăn cu acele însușiri ale sufletului cari sânt mai prețioase decât toate bogățiile lumii — și cari folosite cu râvnă — i-au făcut cu puțință o atât de rodnică afirmare în viață.

Rara lui inteligență și hărnicie neostenită l-au așezat printre cei mai distinși tineri încă din școala primară și secundară, iar strălucirea cu care a trecut prin acele școli l-au arătat vrednic să fie trimis cu bursa societății «Transilvania» la studii universitare în Franța (Paris) și Belgia (Bruxelles), — și asta

într'o epocă, în care tinerii noștri din Ardeal nu se puteau lăsa alinați măcar de iluzia unui drum de studii prin fările latine ale apusului luminat.

Intors dela studii cu sufletul încărcat de știință și cu inima aprinsă de flacăra iubirii de neam — iubire care izvora din conștiința latinătății noastre, — s'a pus cu întreaga sa însuflețire în slujba obijduitului său neam. Cu avântul poeziei sale l-a însuflețit, cu înțelepciunea scrisului său l-a luminat, iar cu căldura inimii sale de dascăl devotat i-a povățuit — câțiva ani — odraslele însetate după știință, la liceul bisericesc noastre din Brașov.

Prin trecerea lui Ion A. Lapedatu în lumea celor iubiți ai Părintelui ceresc, școala noastră a pierdut pe unul dintre cei mai distinși dascăli ai săi, iar literatura română pe unul dintre cei mai de rasă reprezentanți ai săi.

Dar Ion Alex. Lapedatu a lăsat neamului său o moștenire dintre cele mai prețioase. În ordinea sufletească el ne învață, că nu lungimea vieții este criteriul după care se prețuiește valoarea unui om, ci devotamentul și însuflețirea cu care s'a închinat țințelor celor mai înalte și și-a slujit neamul său. Iar moștenirea însăși ființii marelui dispărut, — moștenirea prin care se continuă pe sine și continuă a se da neamului, — ne alintă privirea și ne distingește: Ea e alintă și înviorată în dinșii lui fii gemeni — Alexandru și Ion Lapedatu, — pe cari astăzi, la împlinirea celor 60 de ani de viață, un neam întreg îi cinstește și-i înconjoară cu cea mai sinceră iubire și admirație, pentru pilduitorul chip în care au păstrat și au sporit moștenirea scumpului lor părinte.

Acești distinși fii ai neamului au înfeles, că moștenirea unei tradiții de cărturarie familiară însemnează un puternic razim în viață, dar și o mare obligație.

Rămași orfani aproape din legănul copilăriei lor, ca și ilustrul lor tată ei au știut să se ridice, prin propriile lor virtuți, la vredniciile cu cari bunul Dumnezeu nu incununează decât strădania foarte puținor oameni.

Cel dintâi, dl Alexandru Lapedatu, și-a slujit și își slujește neamul în deosebi prin desgroparea mărefului lui trecut istoric. Excepționala sa râvnă științifică în acest domeniu l-a ridicat la amvonul unei catetre universitare și la un loc în cea mai înaltă instituție culturală a neamului, în Academie, iar de curând chiar cu prezența acestuia așezământ. Iar stăruința și devotamentul cu care și-a slujit neamul în viața obștească l-au înălțat pe scaunul de sfetnic al Tronului și de curând pe acela de întâi stătător în Senatul țării.

Pilda aceleiași strălucite ascensiuni ni-o dă viața dlui Ion Lapedatu. Inclinația și temeinica sa pregătire științifică însă l-au purtat pe tărâmul economic și financiar, tărâm atât de important și el în viața individuală ca și viața obștească a neamului.

Cu probitatea și pregătirea sa exemplară dl Ion Lapedatu s'a vădit pe acest tărâm, încă din tinerețe, nu numai ca un foarte apreciat publicist, ci și ca un strălucit organizator și îndrumător. Numărul lucrărilor sale publicate este impresionant. Dar tot atât de impresionant este numărul așezămintelor economice și financiare pe care le-a creat, le-a îndrumat și le îndrumă și astăzi. Acești înțelepciune și experiență l-au înălțat pe scara socială până la treapta de ministru al finanțelor țării și tot aceste însușiri l-au învrednicit de locul de comandă pe care îl deține astăzi cu deplină competență la Institutul nostru de emisiune.

Dar preocupările propriilor lor domenii n'au fost în stare să epuizeze râvna și devotamentul fraților Alexandru și Ion Lapedatu. Cu aceeași căldă credință și-au slujit Biserica, ai cărei distinși fii sânt.

Dl Alexandru Lapedatu, ca ministru al cultelor, a participat ca factor de primul ordin la alcătuirea legii pentru organizațiunea ce o are astăzi sf. noastră Biserică pe întreg cuprinsul țării, la înființarea patriarhiei române, la legea pentru regimul general al cultelor etc. — iar ca membru în organele noastre bisericești și-a dat totdeauna prețioasele sfaturi în buna îndrumare a Bisericii neamului.

Cu aceeași râvnă a stat în slujba acestui așezământ și dl Ion Lapedatu, fiindcă sufletul său era luminat totdeauna de convingerea că slujindu-și Biserica întru care s'a botezat, își slujește neamul din care face parte.

Pentru multele vrednicii cu care frații Alexandru și Ion Lapedatu și-au încununat cei 60 de ani de viață, eu le împărtășesc astăzi binecuvântarea sfintei noastre biserici și la înfățișez mulțumita ei, ca și întreaga mulțumită și admirațiune a mea și a Prea Sfințitului episcop Nicolae al Clujului — și rog pe bunul Dumnezeu să-i fină în viață și sănătate încă mulți ani spre cinstea și bucuria în ceruri a tatălui lor, spre propria lor bucurie și spre bucuria și fericirea neamului pe care l-au slujit și-l slujesc!

Nr. 9880 — 1936.

## Comunicat

Se aduce la cunoștință, că în intervalul dela 20 Ianuar și până la 1 Mai 1937 se ține examenul de capacitate pentru profesorii de religie.

Condițiunile de admitere la acest examen sânt publicate în Monitorul Oficial Nr. 267 din 5 Noembrie 1936.

Sibiu, la 19 Noembrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

## FOIȘOARA

### Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul (filosoful-moralistul-gnosticul)

(5) de Iosif E. Naghiu  
student-teolog, Cluj

P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

III

După aceste generalități, trecem la aplicarea lor în viața de toate zilele a creștinului. Idealul creștinului e să imite pe Isus, marele pedagog al tuturor timpurilor. Oamenii sânt copiii săi, și precum se supun părinților de pe pământ și educatorului de pe pământ, tot așa trebuie să se supună și Mântuitorului. Numirea de „copiii lui Hristos” trebuie să încante pe creștin, căci „cuvântul copil înseamnă ceva dulce și delicat și în acelaș timp și ceva dur, fiindcă și copiii sânt dulci și în acelaș timp sânt mici. E ceea ce remarcă într'o formă înțeleaptă apostolul Pavel: „Noi însă am fost în mijlocul vostru cu totul blânzi, așa precum o crescătoare încălzește pe fiii săi”,

(Tesaloniceni 2, 7).<sup>1</sup> În comparația cu copiii, Clemente Alexandrinul se gândește la nevinovăția lor și această nevinovăție ar voi s'o întâlnească și la adulți. În cartea II-a și a III-a a „Pedagogului” dă sfaturi pentru creșterea băeșilor în spirit creștin, ca apoi să ajungă și mai târziu să fie tot așa de nevinovați ca în copilărie.

Imbrăcămintea trebuie să fie simplă. Menirea ei e să apere corpul, nu să-l diformeze, nici să atragă atenția asupra lui. Nu recomandă stofele scumpe „căci femeile excentrice și bărbații afemeiați, cari imbracă stofe rare, ultragiază modestia”.<sup>2</sup>

Încălțămintele trebuie să fie tot simple. Ele trebuie să servească un scop practic, „E în adevăr vernească, să poartă ghetă brodate cu flori de aur, pe pielea cărora se încolăcesc figuri spirale”. „Multe femei gravează pe ghetele lor figuri dezonorante, ca lovind pământul cadentat, să-i imprime impuritatea gândurilor lor”.

Combate obiceiul locuitorilor din Alexandria de a purta pietre prețioase, de a se parfuma de prea tare, etc. Bărbaților le recomandă să poarte barbă, dar să o îngrijească mult, căci „Și Dumnezeu pune așa

<sup>1</sup> Pedagogul 1, 19.

<sup>2</sup> Pedagogul 2, 10.

de mult preț pe barbă, încât voește ca oamenii să n'o aibă decât îngrijită, și ca o barbă albă să le onoreze gravitatea înfățișării”.<sup>3</sup>

Cu ocazia diverselor vizite la cunoștinții săi, a observat că repaosul și intrinșele prietenești sânt ocazii de ispăși de păcat. Spre a feri cel puțin pe neofii de aceste păcate, le dă o serie de întregă de sfaturi. Dacă un creștin e invitat la masă de un alt creștin sau de un păgân, trebuie să se poarte cuviincios și să-și amintească și de nutremântul etern, care e pâinea și vinul din sfânta euharistie. Mai recomandă creștinilor să nu consume alcool. E bine să bea apă, sau cel mult vin amestecat cu apă. La masă recomandă „castitatea cuvintelor”. În adevăr e foarte supărător limbajul care nu vrea să fină seamă de exigențe morale. Ar fi mai bine dacă ar recomanda „castitatea cuvintelor” pentru toată viața. La fel recomandă și „castitatea muzicii”.

Față de sclavi și de servitori, creștinul trebuie să se poarte bine. Tot așa și în comerț și, dacă ar trăi în veacul nostru, ar adăuga — și cu prilejul alegerilor.

Ocupându-se de problema distracțiilor,

<sup>3</sup> Pedagogul 3, 3.

spune că la teatru se pot învăța mai mult lucruri rele. Nu impune să nu meargă, dar de sigur l-ar bucura. În capitală, un distins arhitect profesor universitar a mers la teatru o singură dată — când s'a dărâmat o aripă și a trebuit să ia măsuri de ameliorare.

Spre mai marea mea nemulțumire, recomandă cu multă căldură sportul și chiar mai mult, zice că nici femeile nu trebuie oprite de a face sporturi. Nu le permite să ia parte la curse publice, dar încolo le lasă deschisă calea spre orice sport.

Ocupându-se de problema feminină, e de părere bisericesc — că cea mai superioară formă de viață e în castitate, dar la acest ideal ajunge un număr limitat de credincioși. Pentru marea majoritate recomandă căsătoria. Referitor la această problemă, gnosticii aveau două soluții: 1. unii crezând că Isus a dat deplină libertate și a murit pentru păcatele noastre, își permiteau orice; 2. alții, spunând că Isus n'a fost căsătorit rămăneau cum e, mai recomandabil celibatari. Clemente Alexandrinul recomandă celibatul pentru cei cu vocație religioasă, și căsătoria pentru marea mulțime. Divina pedagogie a dascălului din

# In memoria lui Ion Al. Lapedatu

— Comemorarea și sărbătorirea dela Brașov —

Manifestație culturală, demnă și impunătoare, s'a desfășurat, la serbătoria Intrării în Biserică, în istorica cetate a ortodoxiei române, în Brașovul vechilor noastre tipărituri bisericești.

Cărturari în mare număr, figuri marcante din toate păturile sociale, din Brașov, din celelalte orașe ardeleni și din țara întreagă, alături de iluștri reprezentanți ai bisericii, au coborât în bătrânul și în veci tinerul și românescul oraș, străjuit de maestoasa Tâmpa, să aducă prinos de recunoștință memoriei fostului profesor și luptător naționalist Ion Al. Lapedatu, și în cadrul acestei comemorări să sărbătorească pe vrednicii fii ai celui dispărut, pe frații gemeni Alexandru și Ion Lapedatu, la împlinirea vârstei lor de 60 de ani.

Serviciul religios, la biserica sfântul Nicolae, a fost săvârșit de I. P. Sfințitul Mitropolit Nicolae, asistat de P. S. Episcop Nicolae al Clujului și înconjurat de un sobor al preoților brașoveni în frunte cu venerabilul protopop Dr. Iosif Blaga. O impresionantă predică a rostit înaltul chiriarih dela Sibiu, preamărind în același timp amintirea mult regretatului profesor Ion Alexandru Lapedatu.

După serviciul divin și după un pios pelerinaj la mormântul din Groaveri al lui Ion Al. Lapedatu, unde soborul de preoți, în frunte cu I. P. Sfințitul Mitropolit, a oficiat serviciul religios, iar actualul director al liceului I. Moșoiu a rostit un pătrunzător cuvânt de pomenire, asistența s'a îndreptat spre sala festivă a liceului ortodox „Andrei Șaguna”, unde s'a ținut festivitatea în cinstea fraților Alexandru și Ion Lapedatu.

Festivitatea a deschis-o cuvântul pronunțat de I. P. S. Mitropolit Nicolae, care a patronat această comemorare și serbare. (Discursul îl redăm în altă parte a foii). Tot I. P. S. Sa a citit mesajul, cu patriarhicești binecuvântări, trimis, cu acest prilej, de I. P. S. Patriarh Miron.

Au mai vorbit mulți alți distinși fii ai neamului și ai bisericii; între dâșii dnii profesori: I. Lupaș, — sfârșind prin adevărul din cuvântul biblic: *Prin fiii săi se va cunoaște omul*; apoi vorbește Ștefănescu-Goangă rectorul universității din Cluj, și C. Lacea, care au înmănat celor sărbătoriți, precum și directorului liceului, dlui I. Moșoiu, o voluminoasă lucrare, de însemnătate istorică, și închinată drept omagiu serbătorilor.

Dl Ion Lapedatu a răspuns, în numele său și al fratelui său, mulțumind tuturor pentru cuvintele adresate. Am fost

creștut — spune vorbitorul — ca toți contemporanii mei sub pavăza bisericii și în spiritul iubirii de neam și lege, și am avut astfel toată forța morală ca să rezist în mediul atât de străin sufletului nostru din capitala Ungariei și să adun pentru mine numai aceea ce-mi putea fi de folos pentru scopurile viitoare ale vieții.

La masa frățască, dată la cercul militar, au închinat în sănătatea fraților

## Străinul tot străin

Pastorala prin care ierarhii ortodocși din Ardeal îndeamnă poporul să se păzească de prorocii mincinoși ai comunismului, a trezit în toată presa românească și creștină o unanimă aprobare și raliere.

Era de așteptat ca măcar pe această chestiune să vedem și din partea presei catolice din România, dacă nu o aprobare și o bucurie, măcar o tăcere cuvințioasă, care ar fi însemnat o recunoaștere că de astădată nu poate să critice o atitudine a Bisericii ortodoxe române. Dar credința aceasta a noastră s'a dovedit o naivitate. Catholicismul stă cu mult mai jos, în privința loialității, decât cele mai pesimiste estimări ale noastre.

Din vârful „Farului Nou”, în care se agită inutil și neobservat familia italianului Frollo, un anume Morus, cine știe și el de pe ce meleaguri naufragiat în marea noastră românească, se dedă la fel de fel de exhibiții de scolastică confuză, nădușindu-se să demonstreze că Pastorala dela Sibiu n'ar fi... așa și pe dincolo, cum au fost enciclicile sociale ale papilor Leon XIII și Pius XI.

Nu ne gândim să destrămăm șubreda și inconzistentă înșirare de afirmații a dlui Morus din Farul invizibil. Deși ar fi un deliciu rar pentru cititorii ziarului nostru. Ar putea contempla o mostră clasică de vicleșug iezuitic în judecată, vicleșug care se demască îndată în contradicții și minciuni patente.

Căci ce atențiune mai merită afirmația că în Pastorala ierarhilor ortodocși nu se vorbește de viața

Lapedatu: înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, dl general Rosetti, prefectul județean dl Iancu Nan ș. a.; le răspunde, în avântate cuvinte, dl Alexandru Lapedatu, relevând cătră sfârșit că în deosebi tineretului nostru trebuie să pătrundă sensul sărbătorilor de acest fel, căci dacă vremea distruge ființa materială a omului, ea nu acopere nimic din ceea ce el a lăsat bun și folositor, ca activitate spirituală, morală și națională, ca muncă modestă și onestă, conștiințioasă și devotată și constructivă în aceleași domenii: aceste învățăminte fac sensul și rostul comemorării și al sărbătorii de astăzi.

viitoare, când se spune în ea atât de clar despre comunism că «preținde că omul nu e decât trup, lipsit de suflet, și toate trebuințele omului s'ar fi oprind la: mâncare, beaură, îmbrăcăminte și adăpost și dincolo moarte — așa zic prorocii cei mincinoși ai bolșevismului — nu mai e nimic, totul e aici pe pământ»? Nu se vorbește apoi într'un pasagiu întreg despre viața viitoare, deducându-se din credința în ea atitudinea omului față de bunurile pământești? «A ne lega sufletele numai de bunurile acestei vieți și a uita de viața cea veșnică ce ne așteaptă, înseamnă a ne perde sufletul, care este mai de preț decât toate bogățiile lumii», zice admirabil de duhovnicește și de creștinește Pastorala ierarhilor ortodocși.

Dlui Morus nu-i place că ierarhii ardeleni afirmă credința în trăinicia neamului românesc cât va dura lumea. „Probabil uitând PP. SS. Lor de veșnicia supranaturală s'au gândit numai la vorba aceea că: *românul are șapte vieți în pieptu-i de aramă și în veci nu pier.* Asemenea confuziuni și răstălmăcirii viciază întreagă logică internă a acestei pastorale».

Cum poate cineva să răstălmăcească cu o asemenea perfidie mistică sensul unei pastorale a cărei idee centrală este tocmai valoarea netrecătoare a sufletului și legătura lui cu țintele supranaturale ale vieții?

Dar ierarhii ardeleni vorbesc nu numai ca ortodocși, ci și ca români. Intre neam și credința credința creștină nu-i nici o contra-

zicere în ortodoxie. Un catolic nu poate vorbi așa, înțelegem; mai ales când îl cheamă Morus și când neamul despre care vorbește e cel românesc.

Numai pentru a găsi nod în papură, obiectează dl Morus că în Pastorala nu vorbesc ierarhii ortodocși contra avortului. Doar nu era vorba de avort, ci de comunism. De unde apoi această mare dragoste pentru căsătoria într'o confesiune, pentru care căsătoria e socotită un lucru inferior pe care trebuie s'o evite preoții și este o legătură care se încheie numai prin consimțământul părților și unde în sfârșit nu uniunea mistică spirituală este dată de ton, ci unirea carnală? Ca și în problema națiunii, așa și în cea a căsătoriei, numai ortodoxia are o concepție înălțătoare, pozitivă și consecventă, pe când catholicismul e plin de echivocuri și de nesinceritate.

Iezuitismul dlui Morus se demască deplin și în a treia obiecțiune, acuzând Pastorala că îndeamnă poporul să țină la bunuri și să le sporească fără a-i arăta și limitele creștine ale posesiunii și folosirii lor: omul este adevărat numai girantul bunurilor, Dumnezeu este proprietarul lor adevărat și omul are să le folosească în conformitate cu voia Lui, făcând mai ales milostenii. Lucrul acesta îl spune însă clar Pastorala: „Bunurile pământești le stăpânim ca niște *ispravnici vremelnici* (dl Morus nu înțelege cuvântul *ispravnic*, ci numai pe cel de girant) ai lui Dumnezeu, *având să-I dăm seama de felul cum le-am întrebuințat.* Grijă noastră cea de căpetenie trebuie să fie grija pentru sufletul nostru, care e comoara cea mai scumpă ce ne-a încredințat-o bunul nostru Părinte cereș și cu care putem intra în viața cea veșnică”. De altfel putem aminti că mult laudatele enciclice papale n'au împedat clerul spaniol să acumuleze averile cele uriașe și n'au salvat nici una din țările catolice. Centrul german al cărui program se inspira din enciclicile papale, n'a făcut nimic nici el pentru împedarea comunismului.

E semnul unei mari marginiri intelectuale să te legi de forma unei cărți, a unui articol și să o consideri măsură după care să măsoari orice altă carte, orice alt articol în aceeași chestiune. Dl Morus nu mai vede dincolo de enciclicile

Alexandria se încheie cu un imn, care pare a fi cea mai veche poezie pedagogică creștină. Pentru importanța istorică și pentru valoarea literar-pedagogică pe care o reprezintă, încerc s'o traduc (menționez că încă nu s'a publicat în traducere românească. In opul cit. a lui M. Bulacu e tradus un fragment):

Zăbala de mâini ignoranți, azil de păsări cari nu zboară, salvarea sigură a corăbiilor, păstor de miei regești, așeamănă, copiii tăi cu simplitatea pe care o cântă cu sfințenie, pe care o celebrează fără violență cu gura lor fără răutate, Hristos, ghidul copiilor, Regele sfinților, verbul invincibil al Tatălui prea înalt, pritană înțelepciunii, susținătorul lucrurilor, scump pentru eternitate, Isuse, Mântuitorule, din neamul muritorilor păstor, muncitor, cărmă de zăbală, aripă cerească a turmei sfinte, pescar muritorilor pe cari îi mântuești de marea răutăcioasă, prin sfinții pești duși departe de valuri, vin la viața dulce. Condu băeții buni, sfinte Păstor, condu, o Rege, pe băeții fără păcate. Urma lui Hristos, cale cerească, cuvânt nesecat, eternitate fără sfârșit, lumină eternă, izvor de pietate, deschizătorul drumului pentru viața sfântă a cântăreților lui Dumnezeu, Hristos Isus, lapte cereș, presat de sânii fragezi ai unei Fecioare, de grațiile înțelepciunii tale, micii copil cu surle înfocate, sânt hrăniți de tine, sânt umpluți de laptele inteligibil prin roua

spiritului. Să cântăm împreună cântece simple, imnuri veridice lui Hristos, rege, salariu sfințit al doctrinei vieții, să trimitem numai un copil sănătos. Cor al păcii să aducem lui Hristos popor înțelept, să cântăm toți împreună pe Dumnezeu păcii.<sup>4</sup>

#### IV

În ultimul capitol al foiletonului nostru, ne vom ocupa cu doctrina pentru care nu e numărât în șirul sfinților, cu gnoza. „Iată cele 3 note cari caracterizează gnostica noastră: întâi contemplația, apoi împlinirea percepțiilor și în fine îndrumarea oamenilor spre bine”. Ea nu e dată însă tuturor, e numai pentru câțiva oameni înzestrați de Dumnezeu cu alese calități intelectuale și morale. Ca o formă ideală de viață și de cunoaștere o doresc mulți și ar voi să i se conformeze, dar nu ajung. Gnosticul imită pe Isus, atinge binele veritabil și practică virtuțile. „Gnosticul se roagă în orice moment, chiar gândindu-se și unindu-se mistic cu Dumnezeu prin iubire. El va cere iertare dela cei pe cari i-a jenat, apoi va cere harul de a face bine altora, de a nu mai greși, de a înțelege creațiunea și conducerea lumii după Mântuitorul, apoi, devenit curat cu inima, va fi imitat în contemplarea fericită prin cunoaștere, care e după Fiul lui Dumnezeu „față în

față”. Înțelege Scriptura care zice „Postul e bun cu rugăciune” (Tob. 12, 8).<sup>5</sup>

Gnosticul nu e numai de o moralitate exemplară, ci e în același timp și un adânc cunoscător al lumii și al misterelor ei. Gnosticul va cunoaște întâi de toate științele umane și prin „științe umane” Clemente Alexandrinul înțelege filosofia greacă. Va mai cunoaște astronomia, și pe cât posibil toate științele umane.

În ce raport stă gnoza cu credința? Credința e deasupra cunoștințelor umane. Ea ne ajută să pătrundem tainele universului. E însă inferioară gnozei. În ascensiunea spre suprema formă de rațiune și de moralitate care e gnoza, credința e treaptă de o importanță nu prea mare. Gnoza e desăvârșirea omului prin cunoașterea lucrurilor divine și prin rigorism moral, după verbul divin. Credința consideră ceva mai mult de natură empirică, spunând că prin credință se afirmă existența lui Dumnezeu, dar nu se dovedește. Credința nu duce la lumină, pe când gnoza e lumină. Aceste capitole despre gnoza, sânt cele mai grave abateri dela creștinism din întreaga operă a lui Clemente Alexandrinul. (Sfârșit)

<sup>5</sup> Stromata 2.

<sup>4</sup> Pedagogul 3, 17, 88—101.

<sup>5</sup> Stromata 2, 10, 46.

#### Voci din preoțime

### Politică și mișcare națională

De-o vreme încoace se discută, cu din ce în ce mai multă insistență, dacă este bine, ca preoții să facă, sau să nu facă politică.

Unele ziare s'au grăbit să dea răspunsuri pripite și tendențioase — în sensul intereselor pe cari le deservesc — acestei probleme de importanță capitală, fără ca să analizeze, cu suficientă atenție și competență, noțiunea de „politică” în sine și în adevăratele ei aspecte sociale, pe cari le-a luat în decursul istoriei.

Vom încerca noi, cu toată modestia și, mai ales, cu toată obiectivitatea, să punem și să analizăm această problemă, subliniind, la urmă, concluziile cari se desprind în chip firesc din ea.

Cuvântul „politică” este de origine grecească și la început însemna preocuparea de treburile cetățenești, sau, cu alte cuvinte, îngrijirea de bunul mers al țării. La greci se cheamă că fac politică aceia, cari se îndeletniceau cu chestiunile privitoare la propășirea cetății, sau a comunității din care făceau parte. Așa dar, la ei a face politică era nu numai un lucru frumos din partea oricărui bun cetățean, ci era deadreptul o datorie a lui. Și, cum cetățeni cu deplinătate drepturilor publice erau numai oamenii cu un anumit cvantum de avere, politica era privilegiul celor cu stare, al oamenilor serioși și cu greutate. Nu era îngăduit oricărui aventurier,

Organizați  
Reuniuni de femei

papilor Leon XIII și Pius XI. Pastorala ierarhilor ortodocși nu folosește forma școlărească și pedantă, înțepenită în definiții, a enciclicilor papale. Ea nu se adresează mai multor neamuri, pentru cari trebuie să cauți un limbaj mai incolor și în care să nu poți da glas și iubirii de neam. Ea se adresează de ierarhi români poporului român, în limbajul bisericesc tradițional plin de dulceață părintească și de imagini consacrate. Ea vorbește românește și bisericește. Dar cine vrea să strângă în sistem ideile din ea, găsește întreaga gândirea creștină.

Nu mai insistăm. Reaua credință a acestor străini cari s'au instalat între noi în funcția arogantă de dascăli, e prea evidentă. Fiți mai cuvincioși, domnilor oaspeți!

## Prăznuim ziua de 1 Decembrie

*În vederea sărbătorii din ziua istorică dela 1 Decembrie 1918, s'au făcut în anul acesta prăgătiri, în condiții excepționale, în scop ca manifestațiile să fie cât mai demne de marea zi a proclamării unității naționale dela 1918.*

*Praznicul național are să înfățișeze, cât mai grăitor, hotărârea dărză a neamului românesc de a-și susținea și a-și apăra, prin orice jertfe și împotriva ori și cui, moștenirea strămoșească întreagă, neștirbită, — moștenire ce face parte din trebuințele vieții noastre și ale sufletului românesc nestrăinat.*

*Festivitățile închinete acestei zile vor avea darul să contribuie din nou, în măsură și mai însemnată, la întărirea conștiinței ce trebuie să ne pătrundă: înălțarea de zăgazuri, tari ca oțelul, în fața încercărilor de revizionism, ori de unde ar porni ele. Dovedim astfel, că păstrăm în sufletele noastre duhul în care am crescut și în care viețuim: credință și muncă pentru țară, pentru lege, pentru neam și Rege și pentru întreaga comunitate a bunelor și izbăvitoarelor datini și moravuri moștenite din trecute vremuri.*

*Prăznuirea, în acest fel, a intrupării năzuințelor noastre, ale tuturor, ne va înzestra cu îndemnuri nouă, pentru zilele ce vin, întru apărarea sfântului patrimoniu al neamului.*

*Nimeni să nu lipsească dela manifestarea de solidaritate, care înalță moralul neamului și-l duce la izbândă.*

oricărui necunoscut și neisprăvit să facă politică, adică să se amestece în treburile statului. La greci politica era sinonim cu viața de stat.

Cu dispariția statelor grecești a eșit din uz și acest termen; noțiunea, pe care o îmbrăcase el, primind la celalalte popoare diferite numiri, ca spre pildă la romani: vis publica.

Cuvântul: politică, în derivația lui grecească [fr. politique, engl. politics, germ. Politik, ital. politica] reapare abia târziu de tot, în apus, odată cu noul (?) sistem de stat: democrația.

În statele cu structură parlamentară noțiunea de „politică” nu mai are însă, ca la greci, senzul acela superior, moral, totalitar, de „a te preocupa de chestiunile de interes obștească, a lua parte la conducerea statului”, ci unul mult mai restrâns și de o foarte dubioasă calitate morală. A face politică înseamnă acum: a-ți exercita un drept în legătură cu votul, adică a vota, a fi ales și a deține o slujbă în virtutea apartinerii unei majorități eligibile. Deci, se poate spune că face politică despre cel care votează, adică despre alegător; despre cel ales, adică despre deputat, senator, consilier, primar; ca și despre cel care este membru al unui partid pe cale de a veni la putere, sau chiar ajuns, adică despre ministru și prefect.

Dacă luăm bine seamă, această expresie de „politică” nu este aplicabilă tuturor celor trei puteri (sau funcțiuni, după cum consideri concepția statului-scop, sau a statului-mijloc) ale statului; ci: 1. în întregime numai puterii le-

*La Sibiu, programul serbării se va desfășura sub patronatul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.*

*După slujba religioasă din catedrală, publicul, înconștat în mijlocul drapelului, va manifesta în fața Inaltului*

*Chiriarh, președinte al Ligii Antirevizioniste secția Sibiu, apoi prin strada Mitropoliei, Piața Regele Ferdinand, strada Regina Maria, se va aduna la sala Thalia, unde se va desfășura un program ales, cu coruri, orchestră, conferință etc.*

## Probleme-Recensii-Comentarii

**Invață ce e bun și dela dușman!** — Pentru bună starea bisericii și pentru soarta și viitorul așezămintelor naționale ce la avem, ar trebui să desfășurăm un interes cu mult mai viu, luând pildă dela cei străini de neamul românesc și chiar dela dușmanii lui cei mai înverșunați.

Acest îndemn vine, în timpul mai nou, și dela părintele protopop din Orăștie, I. Mota, bărbat cu lungă experiență și cu mare dragoste de neam și lege. Prea Cucernicul părinte a scris, de curând, într'un mare ziar:

*„Eu propovăduiesc și azi ce am propovăduit totdeauna: Invață, române, ce e bun și dela dușmanul tău cel mai strașnic!”* Și, ca exemplu, arată: alipirea dărză a iudovimii față de religia sa, ascultarea necondiționată față de conducătorii săi, precum și jertfele mari aduse în scop ca slujitorii săi și sinagoge, ca izvoarele sale de viață dătătoare, să fie în situație cât mai înfloritoare și să poată trăi și munci numai pentru slujba lor, lucrând la ținerea neamului la olaltă și la îndrumarea lui în toate amănunțele ei: cum și ce să facă în mijlocul altor popoare, ca să trăiască mai bine ca acelea...

Intorcând privirea spre stările noastre, părintele protopop urmează:

„Ce dăm noi românii pentru biserica noastră, cea mai presus de sfântă față de toate sinagogile evreiești? La noi sânt parohii, în care credincioșii nu dau nici bir de un leu pe an de familie, — doar ce se adună cu discul în Dumineci și sărbători.

„In alte parohii „darea de cult” (birul pentru nevoile bisericii), e 1 leu pe an de familie. Abia în puține parohii mai de frunte e 2 lei, 5, sau 10 pe an, de familie. Ce să te mai miri dar, că sfintele noastre biserici sânt așa de săracuț impodobite și slujitorii lor apăsați de nevoi, care le taie aripile acelu avânt, pe care ar trebui să-l aibă întru împlinirea slujbei lor...

„O dovadă: În anul de față, arhiepiscopia de Sibiu a hotărât să urce „sidoxia” (darea pentru susținerea organizației generale a bisericii) dela un leu de familie pe an, la 5 lei. Într'o casă cu 2—3 copii, ar însemna abia acum 1 leu de suflet pe an! „Și organizația bisericii doar atâtea

cere să-i dai și ei! Totuși, consiliile parohiale „resping” cererea...

„Inșă, pentru ca biserica să ne fie cârje sfântă și tare, cu altă înțelegere să ne apropiem de ea și să întâmpinăm cererile ei, — căci ceea ce ei îi dăm, nouă și fericirii noastre dăm!” —

Cei vizați, să se gândească și, mai ales, să lucreze în consecință.

**Sfințirea petrii fundamentale a bisericii din Reci.** — Credincioșii din Reci, protopopiatul Mercuriei, s'au apucat de zidirea unei noi biserici. Serbarea sfințirii petrii fundamentale s'a ținut Sâmbătă în 21 Nov. a. c. Delegatul I. P. S. Sale P. C. Sa păr. consilier Tr. Scorobef împreună cu protopopul Miercurei și preoții cercului pastoral, au îndeplinit actul sfințirii petrii fundamentale, în prezența credincioșilor și a reprezentanților prefecturii județului Sibiu, a cercului cultural învățătoresc. La frumoasa serbare au participat preotul luteran și directorul școlii săsești din Reci. După actul sfințirii a fost o masă comună, pregătită de reuniunea femeilor ortodoxe. A făcut bună impresie cuvântarea preotului lutheran, care a declarat că populația săsească va da mână de ajutor la zidirea bisericii ortodoxe, care se înalță în strada principală, lângă școala de stat. Preotul C. Hașcău a adus mulțumiri donatorilor, cari au contribuit la fondul de zidire, printre cari dl N. Mănișu din Galați cu o donație de Lei 100.000, negustorul I. Ghișoiu, prefectul Dr. N. Regman, cu sume importante și alții.

Antreprenorul Lorenț din Săliște și-a exprimat bucuria că s'a apucat de zidirea noului altar în condiții de înălțare sufletească și speră că într'un an de zile biserica din Reci să poată fi sfințită și predată sacrei ei misiuni.

Să le ajute Dumnezeu!

**Conferință preoțească.** — Preoții-nea ortodoxă română, din protopopiatul Mediaș, s'a într'unit în conferință de toamnă, în ziua de 19 Noembrie 1936, în Mediaș.

La ora 9 a. m. s'a oficiat serviciul divin: utrenie, sfânta liturghie, chemarea duhului sfânt și parastas pentru Mihai Vodă Viteazul.

mai rentabil altfel, noțiunea „politică” a căpătat îndată un alt sens, de data aceasta deadreptul urât și murdar: exploatarea votului universal, adică scoaterea a cât mai multor profite de pe urma lui, indiferent mijloacele.

Această exploatare făcându-se prin mijlocirea partidelor politice, — pe cari cineva le-a definit așa de precis și desăvârșit: societăți anonime de exploatarea votului universal — „politică” a ajuns azi a fi egal cu: partidism, învârtală, afacere.

Acesta este ultimul senz al cuvântului „politică”. Și este unul oribil. Pentru că are în sine, cuprinde ca pe ceva al său, toate mârșăviile cari au încreștit chipul Europei democratice, începând cu Stavinsky francezilor și sfârșind cu Skoda noastră.

Prin urmare „a face politică”, pentru un preot înseamnă a lua și el parte, alături de toți amoralii partidelor politice, la exploatarea votului universal și, în ultima analiză, a poporului. Ceea ce nu cadrează de loc cu rostul spiritual și sfânt al chemării lui! Căci nu există și nu poate exista compatibilitate între slujba de preot și politică. Ori o faci, și atunci nu mai ești preot, ori ești preot, și atunci nu mai poți face politică! Pentru că în realitate a face politică aceasta înseamnă: a exploata votul poporului, iar nu ceea ce am dori noi, ori ceea ce ar fi ideal să însemneze: a lua parte la conducerea statului. Semnificația aceasta ideală aparține trecutului îndepărtat. Astăzi, politică nu mai este sinonim cu viața de stat. Ea e doar o față, și nu cea mai frumoasă a vieții

Trecând la sediul protopopesc P. C. părinte protopop I. Crăciun, într'o frumoasă cuvântare, descrie situația în care ne găsim, arătând rolul preotului de azi: „Acel preot — spune P. C. Sa, — care nu va căuta să-și pună munca și energia sa în mai mare măsură ca până acum în serviciul bisericii, a așezămintelor și intereselor inerente misiunii bisericii care este lățirea cuvântului lui Dumnezeu și formarea convingerilor religioase, acel preot nu-și cunoaște misiunea”.

Intrându-se în ordinea de zi părintele A. Băcilă-Curciu, citește tema: Ortodoxia și necazurile ceasului de acum (secte, comunism, revizionism). Recenzia lucrării a făcut-o părintele I. Popovicu și părintele Ch. Marcu, cari arată că lucrarea a fost bine tratată.

Părintele I. Telea-Copșa-mică citește tema: Rolul preotesei în viața culturală și socială a satelor. Recenzia lucrării au făcut-o părintele M. Maier și părintele I. Gligor. Cu observările făcute de către recenzenți, lucrarea e declarată de reușită.

După rezolvarea mai multor chestiuni de caracter religios și administrativ, conferința s'a închis.

Temele, amintite mai sus, au dat naștere la vii discuții. Adevărat că sânt multe greutăți de învins, dar râvna și stăruința ce le avem, va face ca realizările fericite să fie cât de mari. Ne preocupă în deosebi sectele, organizate, susținute, sistematizate. Un contact, strâns între noi și cel misionar, va învinge orice pericol.

Pr. M. Maier.

**Cerc religios.** — Duminecă, 22 Nov. a. c. la ora 3 p. m., s'a ținut cercul religios săcelean în parohia Târlungeni-Brașov. Au fost de față preoții: Toma Giurgiu, Traian Banciu, Iancu Bărbat, Victor Marin, Daniil Purcăroiu, Silvestru Garcea, Ioan Stelea și Gh. Maxim.

S'a oficiat în sobor vecernia cea mare, în fața unui numeros public, la sfârșitul căreia părintele Silvestru Garcea-Cernatu a predicat despre parabola sămănătorului. Sf. Sa amintește de doctrina comunismului ai cărei apostoli sânt „sămănători răi”, sământa lor fiind otrăvitoare de suflet. Arată cât sânt de primejdioase roadele acestui deșanțat flagel, născut în Rusia și continuat în vremile din urmă în falnica Spanie, pe care, cu multe din operele sale de artă, a prefăcut-o în ruină. Comunismul, spune Sf. Sa, atacă actuala alcătuire a ordinii de stat, apoi biserica cu toate tradițiile sale, familia și dreptul de proprietate particulară. Sf. Sa îndeamnă poporul să formeze zid puternic de apărare împotriva acestui pericol.

Ca încheiere părintele Iancu Bărbat, parohul local mulțumește preoților pentru prilejuria de bucurii duhovnicești, precum și credincioșilor pentru participare la sfânta slujbă.

Pr. S. G.

publice. Ci dimpotrivă! De aceea greșesc cei cari susțin, că preoții sânt obligați a face politică, pentru a nu lăsa conducerea statului pe mâna tuturor nechetașilor și chiar a străinilor. Până acum n'au făcut și totuși au lăsat-o? Și apoi în ce țară din lume s'a văzut preoții pătrunzând în politică, în massă, cu scopul de-a o înobilă și de a lua apărarea poporului exploatat?

Pretutindenea unde preoții au intrat în politică, în loc să-i ridice nivelul, s'au coborât dânsii la nivelul ei așa de scăzut, — poate, nu atât din pricina firii omenești celei schimbătoare, cât din pricina sistemului viciat [e vorba de democrație]; — și de aceea în toate țările, în cari politica a dus la anarhie (aceasta-i calea ei firească), cei dintâi cari au tras consecințele au fost preoții.

Și pentru vina lor de-a nu se fi opus politiciii.

Căci repetăm: politica a dus totdeauna la anarhie, acolo unde nu a întâlnit o mișcare națională, care să i se opună.

Politica-i un microb social, care incubat în corpul unui popor produce toxine ucigătoare (anarhie), dar indirect — trezind instinctul național de conservare și silind națiunea să se apere — produce și antitoxinele salvatoare de neam, adică mișcările naționale.

Ce este o mișcare națională? Este ridicarea unei națiuni perfect conștiente de sine împotriva unor cauze, cari îi stănjesc dezvoltarea normală sau chiar îi primejdiesc existența, și așezarea ei într'un cadru firesc de viață națională; sau mai precis: eșirea din

## După congresul dela Iași al Asociației clerului ortodox

S'a vestit în Numărul trecut al Telegrafului Român că în zilele de 18 și 19 Noembrie s'a ținut la Iași congresul Asociației clerului ortodox.

În afară de cadrul festiv, de cuvântările înaripate ale diferitelor societăți, cari au fost reprezentate, sânt vrednice de reținut din ziua primă a congresului declarațiile făcute de dl *Iamandi*, ministrul cultelor.

Dsa a făcut un întreg expozeu asupra celor ce are de gând să realizeze în calitate de titular al cultelor. A mărturisit ministrul, că este animat de un *adânc duh al credinței în Hristos*; că este convins de marea misiune pe care Biserica ortodoxă o are de îndeplinit în mijlocul poporului românesc; a recunoscut imperioasa nevoie ca Biserica ortodoxă să intre în drepturile ei de Biserică dominantă a României. Deci s'a făgăduit ca slujitorilor acestei Biserici să le acorde toate drepturile ce li se cuvin.

Preoțimea ortodoxă nu poate fi ținută într'o situație umilitoare, ci va trebui ridicată în rândul slujbașilor de stat. Pe lângă îmbunătățirea de salariu realizată până acum, se vor face și alte noi îmbunătățiri.

### Conferința profesorului

#### V. Iordăchescu

O altă chestiune importantă, pe care aş vrea s'o remarc aici, este admirabil documentata conferință a p. profesor de teologie V. Iordăchescu, despre: *Biserica și comunismul*.

Cu o stăpânire desăvârșită a materialului, cu o competență impecabilă, cu pătrundere fără egal a problemei, părintele profesor V. Iordăchescu, în fața unei săli tixite atât de mulțimea preoților congresiști, cât și a intelectualilor din Iași, pe cari această problemă de o actualitate și importantă atât de covârșitoare, i-a atras, și-a dezvoltat tema în atențiunea generală.

Distinsul conferențiar a mănecat dela constatarea că epoca noastră este caracteristică prin marile probleme sociale ce se pun la ordinea zilei. Continuă apoi spunând că se pune în discuție dăstăzi, nu un aspect secundar al vieții sociale, ci chiar cele mai adânci temelii ale organizațiilor omenești. În jurul acestor temelii primordiale se poartă discuții și controverse, pretinse științifice.

Unul din curentele sociale care a căutat prin alcătuirii nouă să răstoarne ordinea socială ce are la bază percepțele Evangheliei lui Hristos, este comunismul.

### Ce este și ce pretinde comunismul?

Este o nouă alcătuire socială, a cărei doctrină a formulat-o R. Marx și care doctrină are la bază două concepții: *materialismul istoric și teoria plusvalutei*.

Materialismul istoric pretinde, că toate fenomenele sociale sânt comandate de considerațiunile economice. Când fenomenul economic suferă o schimbare, se vor schimba fatal și celelalte manifestațiuni sociale ale umanității, ca religia, știința, arta, obiceiurile etc.

Teoria aceasta, a *materialismului istoric*, e însă desmințită chiar sub ochii noștri. În zilele de azi când economicul este la ordinea zilei, orientarea filosofiei, a religiei și-a științei este tocmai contrarie. Cugetarea umană se îndreaptă spre concepția spiritualistă despre lume, omul își caută echilibrul și sprijin în cele sufletești.

A doua concepție a comunismului este teoria despre plusvaloare.

După R. Marx valoarea este de două feluri: valoare de uz, aceea care răspunde unei nevoi omenești, și valoarea de schimb care nu atarnă de valoarea de uz.

După Marx, valoarea unui lucru se măsoară potrivit cantității de muncă, ce se încorporează în acel lucru. Să fie adevărat acest lucru? Nicidecum!

Teoria lui R. Marx cade și cu ea tot ce a clădit el în această legătură.

Aceasta nu însemnează că Biserica cu învățătura ei socială nu recunoaște creștinii valoarea ce i se cuvine. Învățătura creștină cere chiar ca munca să fie răsplătită cu bună dreptate.

Or comunismul contestă Bisericii preocupări de acest fel, drept urmare, el nu se oprește numai pe terenul economic, ci atacă religia, pe care vrea s'o scoată din inimă, ideea de națiune pe care o urește și ideea de familie pe care vrea s'o distrugă. Cele ce s'au petrecut în Rusia nu de mult și cele ce se petrec acum în Spania, sânt dovezi strigătoare la cer.

O concepție socială, orcare ar fi, nu poate atârna în aer, ci are nevoie de un temelii metafizic.

Fundamentul metafizic al comunismului este teoria materialistă a istoriei. Suprema valoare a umanității stă în bunurile ei materiale! Celelalte valori ca familie, religie, cultură, atarnă de factorul economic. Aici este cheia concepției comuniste. Ori s'a văzut mai sus că, materialismul istoric se desminte chiar în zilele noastre. O astfel de concepție ne-ar duce la ruină.

Biserica cu luminile credinței, trebuie să se ridice astăzi mai mult ca oricând, îndemnând omenirea pe cărările înălțării către valorile spirituale, singurele capabile de-a feri sufletul omnesc.

Preot Gh. Secaș  
misionar eparhial.

## INFORMAȚIUNI

**Știre personală.** Înalt Prea Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului a plecat Luni, în 23 l. c., la București, pentru a participa la ședințele Sf. Sinod, ear Joi, în 26 l. c., s'a înopoiat la reședința Sa.

**Ședință festivă.** Societatea de lectură „A. Șaguna”, a studenților Academiei teologice din Sibiu, Invită la ședință festivă ce se ține Luni, 30 Noembrie 1936, în memoria patronului ei, în Aula academiei. Inceputul la ora 6 p. m. — Intrarea liberă. — Donațiile în bani pentru sporirea bibliotecii societății se primesc cu mulțumită și vor fi publicate pe cale ziaristică. — Program: Prof. Grigorie T. Marcu: Cuvânt de deschidere; D. Cunțanu: La mormântul „Marelui Andrei” (cor); Gh. Malene, președinte: Preotul de ieri, de azi și de totdeauna, — conferință; Popescu-Brănești: Pe Tine Te lăudăm (cor); V. Popescu: Reîntoarcerea, poezie recitată de Petru Dumitrescu, student anul IV; Gh. Dima: Cu noi e Dumnezeu (cor); M. Rădulescu: Străbunii, poezie recitată de Gh. Bota, student anul I; I. Vidu: Calcă române (cor). — Programul coral va fi executat de corul societății, sub conducerea părintelui profesor N. Topolog.

**Act de mulțămire.** Biserica parohiei ortodoxe române Corbi-Făgăraș, exprimă mulțămiri credincioșilor ei, cari au contribuit cu diferite sume la ridicarea unei sfinte Cruci pe hotar, și anume: Nicolae și Victoria Petrișor 1000 lei; Nicolae și Sofia Bursan, Canton Ohio 1000 lei; Constantin și Paraschiva Fărcășan București 600 lei. Apoi celor din Corbi: Ion și Eufrosina Ganea 1000 lei; Vasile și Sofia Costea 1000 lei; Ioan și Paraschiva Costea 500 lei; Chiril Bârsan 500 lei; Gheorghe și Ana Stanislav 300; Vasile și Sofia Sârbu 300 lei; Iovu și Maria Cristean 300 lei; Ioan Gerasim Bursan 250; Paraschiva Petrișor 250; Maria Opreș 250; Ion și Cornelia Costea 250; Nicolae Costea 200; Terezia Bursan 100. — Dumnezeu să înscrie numele lor și 'n Cartea Sa, a vieții de veci. — Pr. Nicolae Tețiu.

**Donațiuni.** În numele dreptcredincioșilor ortodocși români din parohia Cunța, aducem mulțămirea noastră adânc simțite următorilor donatori: dna Viorel D. Tilea, a donat pe seama sfintei noastre biserici un costum de haine bisericesti în valoare de 5500 lei, dna Anda Buta 250 lei, dna Silvia Barna Alba-Iulia 200 lei, dna Lucreția Tandambur din Buc. Post Centr.

cu colecta de 500 lei' cu care s'au cumpărat un stihar cu suma de 900 lei. — Pr. Vasile Buta.

**Mulțumită publică.** Dl Gheorghe Muntean, șef perceptor în Timișoara, și soția sa Paraschiva născută Grecu, au dăruit bisericii din Porcești (prot. Avrig), — în amintirea părintelui și fratelui Nicolae, — o frumoasă și prețioasă Evanghelie, bogat împodobită cu icoane și cu copcii de metal aurit. În numele parohiei le aducem cele mai adânci mulțămiri, pentru fapta creștinească, pe care au făcut-o. — Pr. Toma Dragomir.

**Încrestăm** cu bucurie faptul că o seamă dintre absolvenții Academiei noastre teologice răsplătesc mulțămitor strădaniile profesorilor lor. Mulți dintre cei cari au plecat să-și continue studiile la Facultatea de teologie din Cernăuți, și-au dat examenele cu distincție. Intre aceștia amintim pe părintele Vasile Coman, care și-a trecut în timp de un an examenele cu distincție, iar teza de licență și-a susținut-o în ziua de 10 Noembrie obținând în unanimitate „distincție”. Dorim din suflet ca și pe mai departe să se poarte acest nume bun Academiei noastre.

**Sfințirea bisericii din Prihodiște, protopopiatul Zarand.** Din încredințarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. protopop I. Andreiu din Brad, înconjurat de preoții Ioan Sipoș din Lunca, Toma Florea din Tomnești, Ioan Chișu din Steia, Iosif Tisu jun. din Birtin și preotul local Ștefan Corpadea, la 8 Noembrie a târnosit, în mod provisor, biserica nouă din Prihodiște, ridicată prin osârdnicia credincioșilor din această comună istorică a vechiului Zarand. La sfârșitul serviciului divin, P. C. protopop a vorbit despre misiunea Bisericii ortodoxe în viața neamului și despre jertfelnicia credincioșilor în ridicarea de altare sfinte. Preotul local face istoricul zidirii acestei noi biserici, aducând mulțămiri tuturor donatorilor. Credincioșii, veniți din toate satele învecinate, au fost stropiți cu sânta aghiasmă. După amiază s'a ținut la școala primară un concert religios, sub conducerea învățătorului A. Colf. — Pr. I. T.

## ȘTIRI LOCALE

**Predică în catedrala din Sibiu.** Duminecă, 29 Noembrie 1936, va predica părintele Iacob Bozocca.

**Conferință publică,** în ciclul „Echilibrul vieții sufletești”, se ține Duminecă seara, în 29 l. c., ora 6, în sala prefecturii județului Sibiu. Conferențiază dnul colonel Titus Carapanca despre: Erorile judiciare.

**Conferințele F. O. R.-ului și ale Societății ortodoxe a femeilor române,** secția Sibiu, continuă Joi 3 Decembrie, ora 6 d. m. în Aula Academiei teologice „Andreiane”, când va vorbi dl N. Grosu, profesor la liceul „Gh. Lazăr”, despre: „Renasterea românească prin idealizare creștină”.

**C. preoți să stea în fruntea mișcării**

**Oastea Domnului**

nală un scop, ci doar un mijloc vremelnic și preferat teroarei; 3. și în sfârșit el nu-i de fapt un partid politic propriu zis, pentru că prin el nu se urmărește exploatarea votului universal în interesul personal al naționalistilor, ci, dimpotrivă, stărpirea acestei exploatare. De aceea a lupta în cadrele acestui „partid”, nu mai însemnează a face politică, ci a îmbrăca haina morții, pentru mântuirea neamului.

De câțiva ani în neamul nostru s'a pornit un început de mișcare națională, pornită pe calea tradiției și a ortodoxiei. O parte din mișcarea aceasta stă sub cerescul patronaj al sfântului arhanghel Mihail. Din sărăcia luptătorilor ei ea a ridicat ori reparat până acum 33 de biserici și mănăstiri, 4 case parohiale, o clopotniță, 3 școli, 4 case culturale, 5 monumente de ale eroilor, a împrejmuț și înfrumșetat 55 de troițe.

Se găsesc în mișcarea națională preoții toți „cu crucea 'n frunte”?

Așa cum îi vrea și-i roagă neamul acesta desamăgit?

Și cum le esta datoria?

Pr. Romul Grecu

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul  
**Telegraful Român**

pasivitate a unei națiuni, conștiente în chip desăvârșit de drepturile și misiunea ei istorică și ridicarea ei, cu mic cu mare, împotriva unui deșănțat — structură socială vicioasă, idee ori persoană, — care-i paralizază dezvoltarea normală, sau chiar îi primejduiește existența, cu scopul de a-l îndeparta, fie printr'o revoluție socială, fie printr'un război civil, și de-a se repune în totalitatea drepturilor sale naționale.

Dacă este adevărat, că războiul mondial a dat națiunilor prilej să se așeze în cadrul unor granițe firești și să se constituiască în state naționale, nu-i mai puțin adevărat, că singură așezarea aceasta de natură externă n'a fost suficientă, să le asigure dezvoltarea normală. Din punct de vedere intern ele nefotocmindu-și o așezare potrivită naturii lor specifice, ci adoptând, ori menținând și pe mai departe străina și artificială formă de stat: democrația, au înlesnit infiltrarea în sânul lor a o mulțime de elemente streine și în special a elementului de distrucție națională: a jidavilor, ca și a unei formule de stat primejdioase: comunismul internaționalist. Conclucurarea acestor factori „distrugători de națiune” au dus popoarele în anarhie, ori în pragul anarhiei.

Când nefasta lor așezare a atins înșiși nervii națiunii (tradiție, religie, rasă...) unele dintre ele (turcii, italienii, portughezii, germanii și în urmă spaniolii) au reacționat. Trezindu-se la

vreme, s'au mișcat ca un singur om și, scuturând de pe sine aceste haine străine (democrația, socialismul, comunismul) și lipotriva jidovești, și-au întocmit formele de stat potrivite lor, pentru a putea duce o viață autentic națională. Altele (francezii, românii, belgienii...) sânt abia acum pe calea acestor restabiliri.

Ceeace caracterizează mișcările naționale, sânt următoarele note vrednice de marcat:

a) Mișcarea națională nu antrenează întreg poporul unei țări, ci numai națiunea ei dominantă;

b) și numai întreaga națiune, dela copii și până la bătrâni, fără deosebiri de vârstă, profesii, confesiune religioasă, ori clasă socială (afară bineînțelese de câțiva trădători, orbiți, indiferenți, comozi, lași etc.);

c) rolul principal însă într'o asemenea mișcare îl are tineretul acelei națiuni. De ce? Pentru că el este cel dintâi care simte și reacționează împotriva stării anormale, ori a primejdiei care amenință națiunea. Și aceasta din cauza firii lui. Sensibilitatea tinerilor e ageră și fină, acsimi n'a apucat să se toacească de asprile vieții; apărseția lor e clară și curată, adică nu se face printr'o anumită prizmă; iar reacțiunea, imediată și promptă;

d) apoi tineretul acesta nu pleacă la luptă deavalmă, ci străns unit în jurul unui om providențial — al care a sensibilizat pericolul și a dat arma cel din-

tâi, — pe care și-l consacră conducător (duce, Führer, căpitan), îl adorează, îl ascultă și-i urmează naște;

e) Mișcarea națională se desfășoară întotdeauna pe planul componentelor firești ale națiunii: adică „pe linia strămoșilor” (tradiție), rasă și religie. De aceea ea nu-i „experiență hazardată”, ci desfășurare normală și naturală de viață a unei națiuni, dar de „viață intensificată”. Adică progres.

f) Străinilor le este nefavorabilă. Precizăm: minoritarilor neastâmpărați. Este o „punere la punct” a străinilor. Și în privința aceasta se deosebește în mod total de mișcările sociale (revoluția franceză dela 1789, cea rusă din 1917 și cea spaniolă din anii trecuți), în cari profitorii sânt întotdeauna străinii (este cunoscut, că 95% din postularea de conducere din U. R. S. S. le dețin jidavii).

g) În țările, în cari mișcarea națională tinde să ia puterea pe cale legală, ea își formează un organ politic propriu, un „partid” al său, care cuprinde pe membrii ei cu drept de vot. Este greșit însă, ba de-adreptul provalor, să înfunzi mișcarea națională cu organul ei politic. Pentru trei motive puternice: 1. mai întâi mișcarea națională își depășește „partidul”, prin faptul că înglobează în sine și copiii, fetițele, flăcăii, femeile și toți bătrânii națiunii; 2. apoi rēcurgerea aceasta la politică nu este pentru mișcarea națio-